

NAZWANY (513) *part praet pass pf*

nazwany (379), **nazwan** (133), nazwany *a.* nazwan (1).

Pierwsze a jasne (w tym 7 r. błędne znakowanie). ◇ W formach niezłożonych m -ân; f -âna (9) BibRadz, GrzepGeom, RejPosWiecz³, KuczbKat, RejZwierc, WujJud, CzechRozm, ModrzBaz, StryjKron, -ana ReszList (2); n -âno (23), -ano (1); -âno : -ano ModrzBaz (1:1). ◇ W formach złożonych -an- (364), -ân- (9); -ân- OpecŻyw, Leop (2); -an- : -ân- BibRadz (6:2), BielKron (1:1), CzechRozm (37:1), SkarJedn (14:1), SkarŻyw (55:1).

sg m N nazwany (139), nazwân (93); ~ (attrib) nazwany (30), nazwân (1); nazwany : nazwân KlonKr (6:1); ~ (praed) nazwany (109), nazwân (92); nazwany OrzRozm, KarnNap, SkarJedn (6), ReszPrz, WisznTr, KochPieś, GrabowSet, LatHar (9), WysKaz, PowodPr, PaxLiz, SkarKazSej; nazwân OpecŻyw, FalZioł, BielŻyw (7), HistAl, KromRozm II, KromRozm III, GliczKsiąż (2), KrowObr (2), Leop (2), BibRadz (6), BielKron (2), GrzegRóżn (2), KwiatKsiąż (4), RejAp, GórnDworz (4), RejPos, KuczbKat, RejZwierc, RejPosWstaw, BudBib, BudNT (3), ModrzBaz (5), ArtKanc, GórnRozm, Phil (2), LatHar, SarnStat (2), KlonKr, KlonFlis, SzarzRyt; nazwany : nazwân RejPosWiecz³ (1:1), WujJud (4:1), WujJudConf (1:2), CzechRozm (23:3), SkarŻyw (8:1), StryjKron (1:3), CzechEp (8:1), NiemObr (6:1), WujNT (32:19). ◇ G nazwan(e)go (15). ◇ D nazwan(e)mu (3). ◇ A nazwan(e)go (6), nazwany (1). ◇ I nazwanym (3). ◇ L nazwanym (3). ◇ V nazwany (1). ◇ f N nazwanâ (30), nazwana (72), nazw(a)n(a) (1); (attrib) -â (8), -a (1) BibRadz; ~ (praed) -â (22), -a (10); -â BibRadz, SkarŻyw (2), NiemObr, WerKaz, Phil, LatHar, WujNT (8), PowodPr, VotSzl; -a GrzepGeom, RejPosWiecz³, RejZwierc, WujJud, StryjKron, ReszList (2); -â : -a KuczbKat (1:1), CzechRozm (2:1), ModrzBaz (2:1). ◇ G nazwan(e)j (6). ◇ D nazwan(e)j (1). ◇ A nazwaną (5). ◇ L nazwan(e)j (6). ◇ V nazwanâ (1). ◇ n N nazwané (38), nazwâno (29); -é (3), -(e) (35); ~ (attrib) -é (4); ~ (praed) -é (34), -o (29); -é RejJóz, BibRadz (5), BielKron, SarnUzn, SienLek, RejPosWstaw, SkarŻyw (4), StryjKron, LatHar (3), SiebRozmyśl, PowodPr, SkarKazSej; -o FalZioł (5), KrowObr, Leop (3), KwiatKsiąż, RejPos, GrzegŚm, RejZwierc, BudNT (2), ZawJeft, KołakSzczęśl; -é : -o CzechRozm (2:3), ModrzBaz (1:2), CzechEp (1:2), NiemObr (1:2), WujNT (8:3). ◇ G nazwan(e)go (6). ◇ A nazwan(e) (5). ◇ I nazwanym (1). ◇ L nazwanym (5). ◇ pl N m pers nazwani (51). subst nazwané (34); -é (8), -(e) (26). ◇ G nazwanych (7). ◇ A m pers nazwanych (1) StryjKron. subst nazwané (7); -é (3), -(e) (4). ◇ I n nazwanémi (1). ◇ L nazwanych (3).

Składnia dopełnienia sprawcy: nazwany od kogo (30).

Sł stp s.v. nazwać, Cn s.v. siedm pieniędzy, Linde bez cytatu s.v. nazwać.

1. Nazywający się, noszący nazwę; cognominatus, vocatus PolAnt; appellatus Modrz [z formą czasownika „być” = nazywa(t) się] (165) : Iefli Pápą od pałzey/ ábo od pášienia? iefliże też od pána/ ábo pánowánia/ názwany iefł książd Rzymłki? dobrze iefł názwany. Bo fię pášie z wiela pałz/ pánuie nád pány. CzechEp 425.

Z nazwą w I [w tym: sb (11), ai (2); sb i ai (1)] (12): BibRadz Gen 2/23; Tenże też sposób około liczyby/ który Arithmetiką iefł nazwan: y o wielkościach który Geometrią bywa mianowan KwiatKsiąż I3; SienLek Yyyv; WujJud 154v; Monárchią zową to Páńtvo/ ktore iedná tylko ofobá rządzi/ która iefliże wedle pewnych Praw ono Páńtvo rządzi/ Krolem bywa názwana ModrzBaz

3, 3v, 4; *CzechEp* 425; *ReszPrz* 9; *WerKaz* 282; *GórnRozm* A3; niżli mu chleby one ftározakonne/ pokładnemi názwane/ [...] w ręce podano. *LatHar* 245.

Z nazwą w N (20): FalZioł I 24b, 77d, 93a, III 5a; *GliczKsiąż* N6; Y názwan ieft ten dzyeń Greckim ięzykiem Pentecoftes/ co fie wykłada iákoby pięćdziefiąt *RejPos* 141; *StryjKron* 145, 400; *Calep* 104a; *WujNT* 11, 47, 402, 430, 456; Ieft rybá trefna rzeczona Nautilus, A od niektorych názwana Pompilus *KlonFlis* E3v, A4. Cf »imieniem nazwany«.

Z nazwą w składni zgody z określanym imiesłowem (1): żądał kubká wody zímney/ y trochę mąki wfypał/ przyczyniwfzy do thego ziela názwanego poleiu *Phil* R4.

Bez przytoczenia nazwy, której domyślne brzmienie byłoby równe wyrazowi pełniącemu funkcję podmiotu [zawsze dodatkowo z etymologią] (10): PLeźnik dla thego iefth nazwan ifz od nie⁶⁰ zdichaią pchły *FalZioł* I 114c, I 93a; *KromRozm II* o3; *KromRozm III* H2v; *KwiatKsiąż* N3; *ModrzBaz* 131v *marg*; CIEplice ięzykiem nalzym przeto fą názwane iz [...] páre ciepłą z siebie wypulfzczaią *Oczko* 1; *WujNT* 445, Yyyyy, Zzzzz2.

Z zaimkiem, zwykle przysłówkowym, lub wyrażeniem w funkcji przysłówka (7): dla thego człowyek tym yeft názwan/ áby wyedzyał [...] że [...] *GliczKsiąż* E3v; Areopágitowie byli w Athenách Sędzowie [!] od Aryopagu vlíce ták názwáni. *ModrzBaz* 87v *marg*; *WujNT* 845. Cf »jakkolwiek nazwany«.

W połączeniu z etymologią nazwy [w tym: od czego (10), od kogo (5), skąd (5), dla czego (3), dla kogo (1), prze co (1), z czego (1); od kogo, od czego itp. (3)] (23): *FalZioł* I 77d, 93a, II 5d; koždy prątek ná wierzchołku zółty kwiát nośi/ podobny omanowému/ woniáiący ieft/ á zá fłońcem fye obracá: s tądże Pořlonkiem názwane *SienLek* Yyyv; *WujJud* 154v; *ModrzBaz* 87v *marg*, 118v; Heretyctwo z Grecká od wybieránia nazwane ieft/ bo wnim káždy łobie to obiera/ co mu fie lepfzego być zda. *SkarŻyw* 337; *CzechEp* 425; *Ná pufzczy*. [*Matth* 3/1]) Z tego fłowá *Eremus*, to ieft pufzcza/ názwáni fą *Eremitae*, Puřtelnicy *WujNT* 11, 47, 430, 845. Cf *Bez przytoczenia nazwy*.

W połączeniu z określeniem języka etnicznego [w tym: po jakimu (4), jakim językiem [czyim] (2), imieniem jakim (1), „od Grekow” (1), „z grecka” (1)] (9): *FalZioł* I 77d, 146d; *RejPos* 141; *Oczko* 1; *SkarŻyw* 337; Prze co/ y lámó ftánowanie ábo święcenie káplánów/ názwane ieft po Graecku χειροτονία *WujNT* 456, 47, 402; A kto nie vši[adł] w ktoreykolwiek łodzi z tych trzech: ten od Grekow názwan ieft *Atechnos*: to ieft/ *iners, ignauus et ignarus*. *KlonFlis* A4.

Wyrażenia: »[którym, czyim] imieniem, przezwiskiem nazwany« = *nomine landari* *Modrz* [w tym: z nazwą w N] [szyk 6:1] (4:3): Miedzy fiedmią rodzaiem thego ziela namoczniefze iefth *Caricias* tym imieniem groeckiem nazwane *FalZioł* I 146d, II 5d; *GórnDworz* Kk, Kk3; *GrzegŚm* B4; Kościół ieden powfzechny/ [...] ktoremu rozne odřzczepieńftwá rozmaite imioná dawaią/ gdyż one fáme/ káźde zołobná fwemi włáfnemi przezwyfki/ ktorych fie záprzec niemogá/ fą názwane. *WujJud* 116; *ModrzBaz* 2v.

»jakimkolwiek (a. którymkolwiek) imieniem, przezwiskiem nazwane; jakkolwiek (a. jakokolik), jakimkolwiek obyczajem nazwane« [w tym: imieniem albo przezwiskiem (1)] = *wszystkie (inne)* (7:4;3:1): a napiervej odstápuyac dawnoscy iessly by ktore były zassly miedzy yemy około rosdziału ymion swych wyssey mianowanich y ynssych wsisthkich oyczystych y maczierzistich w ktorey koly ziemy y powiaczie lezaczych iakokolik naswanych *ZapWar* 1548 nr 2668; wfzyfki dobrá Kościółów

[...] przy wżyfłtkich zwyczáioch/ dochodźiéch/ dźieśięćinách/ Zamkách [„] y inych pożytkach/ dochodźiéch/ którémikolwiek imiony názwanych [*quibuscunque nominibus nuncupentur JanStat 844*] máią bydź záchowáné *SarnStat 1069, 950, 1013, 1022, 1024 [2 r.], 1038 (13)*.

a. *O imieniu własnym [w tym: n-loc (47), n-pers (23), n-ethn (11), tytuł tekstu (9), imię Boga i duchów ST (2), nazwa zakonu (1), nazwa astronomiczna (1)] (99) :*

*Z nazwą w I [w tym: sb (22), ai (2)] (24): thámci ielt Arábia/ od niektórych názwaná Etiopią *BibRadz I 2a marg; Wízedł lepak szátan w Iudałzá/ názwanego Iłkóryotłkiem *BudNT Luc 22/3, Luc 19/29, Act 15/37; CzechRozm 8, 43, 67v, 143; PaprPan Iv, Mv; po máłem czáfie mąż on święty Witalifz zámknąwży fię w máłey celli którą był sobie v bramy łoneczną názwaney zbudował/ z świátem fię tym roztał. *SkarŻyw 107, 211, 231, 363, 455; StryjKron 105, 110, 115, 122; LatHar 336, 442; WujNT Luc 1/60, s. 204 [2 r.]*.***

*Z nazwą w N (42): *Leop Ili źp; Corsica, Insula, Wyłpá nie dáleko od Sardiniey ná morzu Ligusticum názwanym. *Mącz 66c; CzechRozm 165v; Szedł potjm ná gorę y do zamku Kálfynum názwanego *SkarŻyw 251, 88, 167, 168, 192, 202 (21); StryjKron 6, 11, 41, 309, 777; CzechEp 68; KochPhaen 10; GórnRozm N3; Wyłzedł P, Iezus z wczniámi fwymi zá łtrumień (názwany) Cedron *LatHar 728, 326, 699; WujNT 228 marg, Cccccc2; PowodPr 37; PaxLiz E4; KlónWor 52. Cf »imieniem nazwany«*.****

*Z nazwą w A (lat.) (3): Także on przeprawiwży fię przez morze nazwane Hellełpontu^m iako chytry á obłudny dokonanie walk przewłaczał. *MiechGlab 66; SkarŻyw 63, 385*.*

*Z nazwą w składni zgody z imiesłowem określonym (3): á potym iáwnie káplany y przełózone ich zábijác/ kościoły rozmiátác/ łkárby wnich pobráć/ y te^{so} Symeona Bifkupá Sompáfeufa názwane^{so} poimác y do siebie przywięść [!] rołkazał. *SkarŻyw 304, 312, 352*.*

*Z elipsą członu określonego nazwy (człon określający w G) (2): zięmicę Sudowłką Kimenow názwaną łplundrowáli *StryjKron 300; SarnStat 649*.*

*Bez przytoczenia nazwy, której domyślne brzmienie byłoby równe wyrazowi pełniącemu funkcję dopełnienia bliższego [zawsze dodatkowo z etymologią] (4): *SkarJedn 224; Drudzy zaś łą/ ktorzy à Lituo, to ielt/ od trąby łowcey/ iłz fię ty narody w łowiech kocháią Litwę być názwaną [...] mniemáią. *StryjKron 76, 205 marg; WujNT 447*.**

*Z zaimkiem przysłówkowym (7): *RejJóz M3v; BudBib I 97b marg; SkarŻyw 74; LatHar 509 marg; Bo y tá owcza fadzáwká dla tego ták byłá názwana/ iż w niey owce y innych bydłat mięłá pierwey bywały omywane/ á potym ofiárowáne *WujNT 322. Cf »tak nazwany«*.**

*W połączeniu z etymologią nazwy [w tym: od kogo (8), od czego (7), skąd (4), dla czego (2), z czego (1); od kogo, od czego itp. (4)] (19): Loneburg miáłto/ pifzą że ielt od Rzymian záłózone y nazwane od kościoła álbo bálwaná Luna *BielKron 290v; BudBib I 97b marg; SkarŻyw 352; Z tychże Wolgarow álbo Bułgárow [...] drugi fię narod Rułki odłaczył/ ktorzy w tych kráinach/ ktore dziś Wołhyniem zowiemy ofiedli/ á od Wolhy rzeki y od Wolharow Wołhynczámi z ziemią fwoią Wołhyniem łą názwáni. *StryjKron 105, 11, 16, 41 [2 r.], 95 marg, 110 [2 r.], 115 [2 r.]; (marg) Koronká P. Máryey skąd ták názwana. (-) Koronká zálię tey Pány/ przewifko fwoie zdawná ma/ od korony/ drogimi kámieñmi ofádzoney *LatHar 509; KlónWor 52. Cf Bez przytoczenia nazwy*.***

W połączeniu z określeniem języka etnicznego [w tym: „od Greków” (2), po jakimu (1)] (3): CzechRozm 143; Láncuchy gwiazdá ípiełá/ od Greków názwana/ Niebiełki węzeł. KochPhaen 10; KlonWor 52.

Wyrażenia: »[którym, jakim] imieniem, [jakim] przezwiskiem nazwany« [w tym: z nazwą w N (2), w G (1)] [szyk 6:2] (7:1): KuczKat 25; Tákże Serbowie/ Karwaci/ Bielánie/ Pomorcyey y infze Sławienłkiego ięzyká narody Rułkie/ roznyimi przezwiskámi od roznych krain y Xiążąt łá názwane StryjKron 115; potym było kilka Xiążąt Mázowieckich Troydenow/ tym imieniem Litewłkiego Xiążęciá Troydená názwaných. StryjKron 365, 59, 355; WujiNT 22, 740; PAnná moiá LIZYDE imieniem názwana PaxLiz C.

»tak nazwany« [wprowadza wyjaśnienie nazwy] (2): BudBib 1.Mach 12/37; Transalpinus – Z one ftrone Alp tak nazwanich gor. Calep 1078b.

»własne imię nazwane« (1): Iakob iego włafne imie tak nazwane było Rejfóz M3v.

Szereg: »napisan i nazwan« (1): iż vřtáwę [!] álbo Dekret który ieřt nápiřan y názwan Ořtrogi [Ořtrogi nomine inscribitur JanStat 590]/ poddánym nářzym wiele trudnořci y obciężliwořci zádawał SarnStat 649.

Przen (1) : Kędy gořc przydźie/ Potrzebá názwany GrabowSet Yv.

2. Któremu nadano a. który sam sobie nadał nazwę, określenie; appellatus PolAnt, Modrz, Vulg; vocatus Vulg, PolAnt; dictus PolAnt, JanStat; deffiniendus nominatus Modrz; cognominatus Vulg [z formą czasownika „być” = nazwano go, określono go a. nazwał się] (346) :

a. O wyrazie istniejącym w danym języku jako właściwa nazwa tego desygnatu oraz o rzeczywistym imieniu własnym danej osoby (92) :

Z nazwą w I (6): A iáko Adam kthory naprzod łam názwan ieřt człowiekiem / nie odiał infzym ludźiam z łiebie vrodzonym/ áby y oni nie byli ludźmi GrzegRóżn [L2]; Potym/ iż to widzę z Płáľmu ořmego iż tám ániołowie názwáni łá Elokimem CzechRozm 51, 93; WujiNT Act 11 arg, s. 444; VotSzl Ev.

Bez przytoczenia nazwy, której domyślne brzmienie byłoby równe wyrazowi pełniącemu funkcję podmiotu (1): Tę wiáre roznieřli Apořtołowie y towarzysze/ ich y wřzezepili po wřzytkim řwiecie. y od nich Chreřciřianie názwáni łá rořni od Zydow SkarKaz 275b.

W połączeniu z etymologią nazwy [od kogo] (1): Nigdy lud wierny od řadnego Biřkupá názwany nie był/ y od řadnego Apořtołá y řługi zbáwićielá nářzego/ imieniářmy nie wzięli SkarŻyw 394.

Wyrażenie: »własnym imieniem nazwany« (1): Bog dał myřł y chuć zwierzętom áby łię okazały być pořłufznemi y poddánemi człowiekowi/ á iżby łię przed nim řtáwiły/ iżby ták rozeznáne y włafnemi imiony wedle ich przyrodzenia od niego názwane były. BibRadz I 2b marg.

a. O imieniu własnym [w tym: n-pers (34), n-loc (7), n-ethn (1), nazwa zakonu (1), nazwa sekty (1)] (44) :

Z nazwą w I [sb] (22): Ten przeto Virgiliuřzem nazwan był że łie iego maciezey wełnie zdało iakoby vrodziła nieiaką rozgę BielŻyw 122, 79; BibRadz I 461a marg; Náđ to mowi tám znácznie Prorok iż dziećie ono [...] miało być názwano Emánuelem CzechRozm 142, 6lv, 135v, 161v, *2v; KarnNap Cv; SkarJedn 194; Męczeńřtwo Piotrá S: Báľfámem názwanego/ nápiřany [!] przez

Anafazego Bibliothekárzá/ od łowá do łowá przełożone. *SkarŻyw* 40; *StryjKron* 110, 557; *CzechEp* 415, 419, 424; *LatHar* 684; *WujNT Act* 4/36, s. 512, Zzzzz, Aaaaaa3v, Aaaaaa4.

Z nazwą w N (17): A dla tego nazwano iefth miefće ono Berfábee [*vocatus est locus ille Bersabee*]/ iż thám obá dwá przyfięgli/ y wczynili przymierze o ftudniá pod przyfięgá. *Leop Gen* 21/31; *BibRadz Gen* 19/22, 21/31, *Iudic* 6/32, *Matth* 1 arg, 16; *KwiatKsiąż* N; *SkarŻyw* 100, 311, 394, 411, 484; á ná ich miefće wybran Papieżem Otto Columnná/ ktory był názwan Marćin piąty *StryjKron* 457; *WujNT Matth* 1 arg, 27/8, s. 136. Cf Wyrażenie.

Bez przytoczenia nazwy, której domyślne brzmienie byłoby równe wyrazowi pełniącemu funkcję podmiotu (1): Kártágenia mocne/ wielkie/ á fławne niegdy miáfto [...]/ po záłożeniu nowey Kártago názwane od Hetmaná á kfiążęćią Házdrubálá/ ktore Kfiążę biło [!] miáftá Kártáginenfkiego w Afryce. *BielKron* 278v.

Z zaimkiem przysłówkowym (2): *SkarJedn* 79; IESVS Zbáwiciel. [...] Ták názwany od Anioła. [...] Y od Máriey Pánny. *WujNT Zzzzz*.

W połączeniu z etymologią nazwy [w tym: od czego (2), od kogo (1)] (3): Drudzi lepak powiadaia żeby od fzyrokofci rzeczy platonem nazwan był *BielŻyw* 79; *KarnNap* Cv; *SkarŻyw* 462.

Wyrażenie: »nazwan imieniem [czyim]; nazwano jest imię [czyje]« [w tym: z nazwą w N (1)] (1;1): A z fynow Káplánfkich [...] fynowie Berzeláiwie kthory był fobie wziął żonę z corek Bebeláia [!] Gáláádczyká y názwan był imieniem ich [et *vocatus est super nomine earum*]. *BibRadz* 1.Esdr 2/61; A gdy fię fpełniło ośm dni iżby obrzezano dziećiatko: názwano iefť imię iego IESVS [*vocatum est nomen eius Iesus*] *WujNT Luc* 2/21.

β. O przydomku (cf uwaga s.v. NAZWAC znac. 1.b.) (40) :

Z przydomkiem w I [w tym: sb (11), ai (10)] (21): *BielKron* 188; Alexander ktory był dla iego zacnych fpraw nazwan Wielkim/ tego tak mowá czefto iako wczynkami cześćiey dokazowál. *KwiatKsiąż* Mv; *CzechRozm* 144, 144v, **2v; Q. *Maximus* [...] y *Cicero*, ktory dla záchowánia w cáłości Rzeczyfpolitey oycem oyczyzny názwan był/ przodkom fwym wielką ozdobá byli. *ModrzBaz* [41]v; Názwany od Zboru czwartego tłumáczem Piotra S. *SkarJedn* d8, 199, 213; *SkarŻyw* 86, 118, 203, 320; *CzechEp* 333; *KochPieś* 2; *LatHar* +6v, 553; *WujNT przedm* 6, *Matth* 2/23; *SarnStat* *3; IAm iefť on Kázimierz tu wielkim názwany, Ten Tytuł iefť mi przez Lechy nádány. *KlonKr* E2.

Z przydomkiem w N (17): DYogenes Cinicus mędrzec [...], nazwan był Cynicus iakoby pfał dla piefkich obyczaiow *BielŻyw* 68, 115; Potym Leonie Cefarzu/ iefzcze gorfzy Konftántyn piąty/ Copronim/ to iefť plugawiec [...] názwany náftá. *SkarJedn* 200, 212, 302, 306; *SkarŻyw* 298 [2 r.], 299; *Phil* K4; *KlonKr wstęp* AB marg, A3v marg [2 r.], A4 [3 r.]; Ten Theodozyus mnieyfzy názwany/ [...] wiefťze zwycięftwá [...] otrzymawál. *SkarKazSej* 680b.

Z elipsą członu określanego (człon określający: praep + sb) (1): Zywoť S. Antoniego z Padwi názwanego *SkarŻyw* 542.

Bez przytoczenia nazwy, której domyślne brzmienie byłoby równe wyrazowi pełniącemu funkcję podmiotu [dodatkowo z etymologią] (1): od ktorego [krzyżma] y fám Pan Chriřtus był názwany. *WujNT* 445.

W połączeniu z etymologią nazwy [w tym: od czego (2), od kogo (1), prze co (1); od kogo, od czego (1)] (3): *CzechRozm* 144v; Doznał też nád łobą teyże nienawiści on Aryfitydes łlawny/ y prze łprawiedliwość *iustus* nązwány *Phil* K4. Cf *Bez przytoczenia nazwy*.

b. O określeniu nie będącym rzeczywistą nazwą danego desygnatu lub imieniem własnym danej osoby (254) :

nazwany komu [= dla kogo, w czyim rozumieniu] (5): tenći doł zá káżdym łmortalnym álbo vmárłym záwždy idzie. Ale wiernemu grobem á niewiernemu łrogim dołem álbo piekłem nązwan być może. *RejAp* 60; *BudNT Rom* 9/7; Ze dom moy/ dom modlitwy będzie nązwan wżytkim narodom? *WujNT Mar* 11/17, *Rom* 9/7, *Hebr* 11/18.

cum inf w funkcji podmiotu (1): Ktemu też obrzędy kościelne obchodzić/ y pewnych godzin modlitwy ktore *Canonice pęcęs* zową mowić/ niemoże być właśnie kánonikow ábo łszkoláftykow wrzędem nązwano. *ModrzBaz* 131v.

Z wyrazem określającym w I [w tym: *sb* (167), *ai* (31), *nm* (1)] (199): *OpecŻyw* 42; *BielŻyw* 1, 2, 6, 83; *HistAl* K4v; Nyeprzetoć zakon krzełciyáńłki nązwan yełt zakonem wolności/ iżeby wolno było krzełciyáninowi czynić co chce *KromRozm II* mv; *KromRozm III* G4v, H2; *KrowObr* A3v, 25; Wiem Pánie/ iż nązwan iełt nawyłzłzy miłofiernym/ łthąd że łie nád tymi łmiłuię ktorzcy iełłcże ná on łwiát/ nie przyłłli *Leop* 4.*Esdr* 7/62, *Eccli* 5/10, *Is* 1/26; *BibRadz Ier* 3/17, *Luc* 1/72; *BielKron* 121; *GrzegRóżn* Nv; Yzebym ia też [...] dla ciebie albo fałżywym więłzcżkiem/ albo proznym á nıkczemnym powiadacżem niebył nazwan. *KwiatKsiąż* Q2v; Iż wizytko piłmo może być nązwáne obiáwieniem ále ołobliwie to/ gdzie álbo łie iáwnie vkazał Bog miłofnikom łwoim Abráámowi/ Moizęłzowi/ y innym/ álbo o łobie iáwnie mowi. *SarnUzn*. C4v; *RejAp* 60; y krzcżąc złę dobrem/ á dobre złem [...] przezwiłkiem: prołto thák/ iż włzetecżny/ hnet będzie nązwan bełpiecznym: łkromny/ melánkolikiem: nıkczemny/ dobrym: bezbożny/ mądrym *GórnDworz* D, L16; *RejPos* 33v, 338v; *RejPosWiecz*³ 96v [2 r.], [97]; *KuczbKat* 75, 160, 280; Trudno to dobrym może być nązwáno/ Co więc z vporu bywa łprawowano. *RejZwierc* 215, 142; *WujJud* 5, 5v, 40v, 43v, 97 (8); *WujJudConf* 116, 138v; *RejPosRozpr* c2v [2 r.], c3; A tu iuż obacżyc mamy ktoreby to były cżłonki ziemłkie/ ciáłá onęgo náłżęgo bárzo zęplówánego/ ktore nązwáne bywa ciáłem grzechu *RejPosWstaw* [110³], [143⁴]v; *BudBib* 4.*Esdr* 1/40; *BudNT Luc* 1/31[35], *Hebr* 5/10, *Iac* 2/23; *CzechRozm* 17v, 38v, 55 [2 r.], 57, 60 (24); Dopiro tedy y on Vrząd właśnie dołtoynołcią nązwan będzie *ModrzBaz* 44, 4, 21v, 128v, 129v, 131v; Tedyć pewnie dołtoieńłtwem y wrzędem Piotr S. piwłzym nązwány iełt. *SkarJedn* 75, 19, 191, 249; *SkarŻyw* [282], 393, 544 marg; A dyablá dla tego nieprzyiácielem [...] wiedz być nązwánego/ iż przyłłiał kákolu: to iełt/ náuk heretyckich. *CzechEp* 40, 36, 89, 95, 112, 152 (19); *NiemObr* 33, 36, 47, 50, 73 (13); *ReszPrz* 23 marg; *WisznTr* 32; Tył iełt Ciełżycielem wiernych nązwan/ y Bołkimełł dárem miánowan *ArtKanc* H7; *ZawJełt* 35; *Phil* B, B3; *LatHar* 36, 46, 140, 201, 214 (12); *KołakSzczęłł* A2, B2; *WujNT* 4, 8, *Matth* 5/9, s. 27, 67 (45); *WysKaz* 15, 34; METRIKę Státutową przydałem ná końcu Fol. 877. kędym vrumował y zniółł włżytkię nieták potrzebne rzeczy z Státutu, które Státutem byđż niemogą nązwáne *SarnStat* *5v; *SiebRozmyłł* F3; *PowodPr* 50, 52, 67; *VotSzl* A4; *SkarKazSej* 679a, 698b [2 r.]; Nie będę nązwan lekkim od żadnego/ Bym łlawił pięknóć w tobie dołwiátłżoney Koždemu cnoty. *SzarzRyt* A2v. Cf *Wyrażenie*.

Z wyrazem określającym w N (39): A Tomáš ieden ze dwunáctie/ który nazwán iest niedowięrek/ niebył w ten czas s nimi gdy przyšedł Iezus. *OpecŻyw* [170]v; Podobniey iest tedy/ áby twoie nieożeństwo/ było názwano tego fwiátá Epikurštvo *KrowObr* 222; *Leop Is* 1/26; *BibRadz* I 481, II 133b *marg*; *GrzegŚm* 64; *RejZwierc* 214v; *WujJud* 81; *WujJudConf* 31v, 119v; *RejPosRozpr* c3; *CzechRozm* 48v, 154; *SkarJedn* 124 *marg*; *SkarŻyw* 2, 81, 397, 573; *ReszList* 155, 165; *Phil* R4; *WujNT Matth* 21/13, *Mar* 11/17, s. 194, 227, 444, 835, 877; *SarnStat* 101, 666 [2 r.], [1281]; ZYGMVNT PIERwŹy/ po Bráciey ná wŹyŹtkim Krol práwy: Oćiec oyczyzny názwan/ prze krolewŹkie Źpráwy. *KlonKr wstęp* A4; *PowodPr* 67. Cf *Wyrażenie*.

Bez przytoczenia nazwy, której domyślne brzmienie byłoby równe wyrazowi pełniącemu funkcję podmiotu (1): Y będzie/ iż ná thym mieŹcu gdzie im powiedziano/ wy nieieŹteŹcie ludem moim: tám będá názwani Źynowie BoŹy. *Leop Rom* 9/26.

Z zaimkiem przysłówkowym (4): *OrzRozm* H3v; *GrzegRóżn* Nv; IákoŹ tedy one vrzędy máią być názwane? *ModrzBaz* 131v; Syn nam iest dány/ A więc/ nie Źyn kowalow/ iáko był názwany/ Ale Syn rzemieŹniká/ co Źlónce z Źwitánim Stworzył *GrabowSet* K.

W połączeniu z etymologią nazwy [od kogo, od czego] (2): Pomázał mię oleiem weŹoŹóŹci ktorým on Źam był pomázány/ ábym od pomázánia był názwany pomázánцем á od ChryŹtuŹá/ ChrzeŹcijáninem. *LatHar* 560; *WujNT* 444.

W połączeniu z określeniem języka etnicznego [w tym: jakim słowem (1), w jakim języku (1)] (2): *GroicPorz* tv; W Greckim ięzyku/ ten Iozef wyrażnie radnym Pánem iest názwany *LatHar* 726 *marg*.

W połączeniu z określeniem źródła pisanego [w tym: w czym (9), u kogo (2)] (12): *OrzRozm* H3v; *GrzegRóżn* Nv; *WujJud* 43v; Co Źie teŹ tknie imienia táiemnego á Źadnemu nie znáiomego/ ktore ma ten który iest názwany w *Obiá*: 19. v 13. Mowa BoŹa/ tedy y to z onego ánioŹá nie czyni Źyná BoŹego. *CzechRozm* 48v, 8, 63; *CzechEp* 322; *LatHar* 331; Y v *TobiaŹá* oni przyiáciele Iobowi [...] krolmi Źá názwáni. *WujNT* 8, 196, 307; tedy ŹłuŹnie nowy zakon/ ná tákowe poŹwięcenie obraca pierwŹy dzień po Źoboćie/ który w piŹmie á. iest PáńŹkim názwany. *PowodPr* 50.

Z powtórzeniem tego samego wyrazu w podmiocie w części określającej = nazywać rzecz po imieniu, nie fałszować (1): bo bład nie moŹe być iedno błędem názwan *CzechEp* 36.

Z wyrazem użytym przenoŹnie (54): *OpecŻyw* 42; *HistAl* K4v; *KrowObr* A3v, 25; *BibRadz* *Ier* 3/17; *GórnDworz* L16; KTo bez rozmyŹłu záczyňa Źwe Źpráwy/ MoŹe być názwan w kukle błázen práwy. *RejZwierc* 214v, 142; *WujJud* 43v, 97; *WujJudConf* 119v; *BudNT Iac* 2/23; *CzechRozm* 38v, 63; Bo ktore práwá od onych Źrzodeł odŹáczone Źá/ te nieŹá godne/ áby ie práwy zwano; gdyŹ od przyczyny y bácznoŹci odŹtápiły/ ktora [...] duŹzá praw wŹáŹnie iest názwaná [*legum anima ... verissime dicitur*] *ModrzBaz* 129v, 4, 21v; *SkarJedn* 19, 249; W Rzymie Źlodkie y vczone kazŹánia czyniáć/ gdy [...] wŹyŹcy Źię náŹycyć iego goráćemi Źłowy niemogli: PapięŹ mu oŹobny tytuł dáł/ mowiáć: Źkrzyniá to iest teŹtámentu. (*marg*) Skrzyniá TeŹtámentu názwan od PapięŹá. (–) *SkarŻyw* 544, [282]; *CzechEp* 197, 378, 379 [3 r.], 409; *NiemObr* 36; *ReszList* 165; duŹgi wiek/ w ktorým ták Źie roŹkocháli/ W tey tu ŹmiertelnoŹci y wielcy y máli. MoŹe być beŹpiecznie doiuŹrznem názwany *WisznTr* 32; Wy co teraz zówiećie Źczérem/ dobrem/ proŹtem/ MoŹe to być názwano nikkzemnoŹci moŹtem *ZawJeŹt*

35; *Phil* B3, R4; *LatHar* 201, 140, 599; *KołąkSzczęśl* B2; *WujNT* 200, 248, 318 *marginis*, 329, 543 (13); *PowodPr* 52, 67; *SkarKazSej* 679a, 698b.

Z wyrazem użytym obelżywie (4): *CzechRozm* 235v; iam iest z onego podłego miáfteczka Názareth/vbogi on/ ciešielki fyn nazwany *SkarŻyw* 81; *NiemObr* 33; *WujNT* 509.

W charakterystycznych połączeniach: bezpiecznie nazwany (3), czasem, często, nie raz, pewnie, podobno, prawdziwie (2), przystojnie, raczej, radniej, (nie)słusznie (17), (ani) sprawiedliwie (2), właśnie(j) (5), wyraźnie (2), znacznie; na [ilu, których] miejscach nazwany (2), w prorokow, u Tobijasza, w greckim języku, w koronacyjej, w objawieniu, w piśmie (7).

Wyrażenie: »[czyim, jakim, którym, czego] imieniem (a. słow(ki)em, a. przezwiskiem, a. nazwiskiem) nazwany; nazwane (będzie) imię [czyje]« [w tym: z wyrazem określającym w N (5), w I (1)] [*szyk* 10:4] (12;2): Ktorzy są nazwani iednym Lácińskim słowem *Iure priuati GroicPorz* tv; *KrowObr* 5v; y nazwano będzie imię iego [*vocabitur nomen eius*]/ Dziwny/ Rádny/ Bog/ Mocny/ Oćiec przyśłego wieku/ Książę pokoju. *Leop Is* 9/6; *BibRadz Eccli* 22/17; *RejAp* 36v; *GrzepGeom* C2; Pamiętam to iż imieniem Bożym nie tylko ániółowie dobrzy y zli w piśmie świętym są nazwani *CzechRozm* 8; iákoby tym tylko nazwiskiem/ Almá mogła być taką dziewicą nazwaná/ ktoraby ten przydatek zaraz przy sobie miała [!]/ iż oná mężá nigdy nie vznála. *CzechRozm* 130, 60v, 123; Bo owo czapki zdeymowanie/ kłanianie/ z drogi wstępowanie/ niemoże być włádnym imieniem części ábo dośtoyności nazwano [*nequaquam sunt veri honoris nomine appellanda*] *ModrzBaz* 40; *LatHar* 552; *WujNT* 196, 307.

Szeregi: »nazwany i rozumiany« (1): Ktore nie świętościami/ ále przeklęctwem iáwnym á iádnym mogłyby być zázwdy nazwane y rozumiane. *RejPos* 338v.

»rzeczony i nazwany« (1): Bo gdyby nie człowiek zwyciężył nieprzyjaciela człowieczego/ nieśłuznieby áni śprawiedliwie mógł być rzeczony y nazwany szatan człowieczym nieprzyjacielem. *CzechEp* 295.

»zstał się i był nazwan« (1): Iż Abráhám przez dobre vczyнки stał się y był nazwan przyjacielem Bożym. *WujNT* 790.

Przen: „być nazwany” = zostać [*kim*] (1) : Páphnucius [...]/ który będąc niepłodnością zśwoią małżonką od Paná Bogá nawiedzony [!]/ prágnał bárzo tey poćiechy áby był mógł być oycem nazwany *SkarŻyw* 13.

3. Wymieniony, powiedziany (1) : ktore [imię] nazwano od ánióła [*vocatum ab angelo*]/ pierwey niż się był zaczął wżywoćie. *BudNT Luc* 2/21.

4. Nie prawdziwy, lecz istniejący tylko jako nazwa (1) :

Szereg: »nazwany abo uczyniony« (1): iż drugiego/ takiego żadnego prawdziwego Bogá/ to iest/ któryby też był Bogiem włádnym/ prawdziwym/ á nie zmyślonym/ nazwanym/ ábo vczynionym/ nie náyduię áni wyznawam *CzechRozm* 4.

Synonimy: 1., 2. mianowany, mieniony, rzeczony.

Cf **NAZWAĆ**